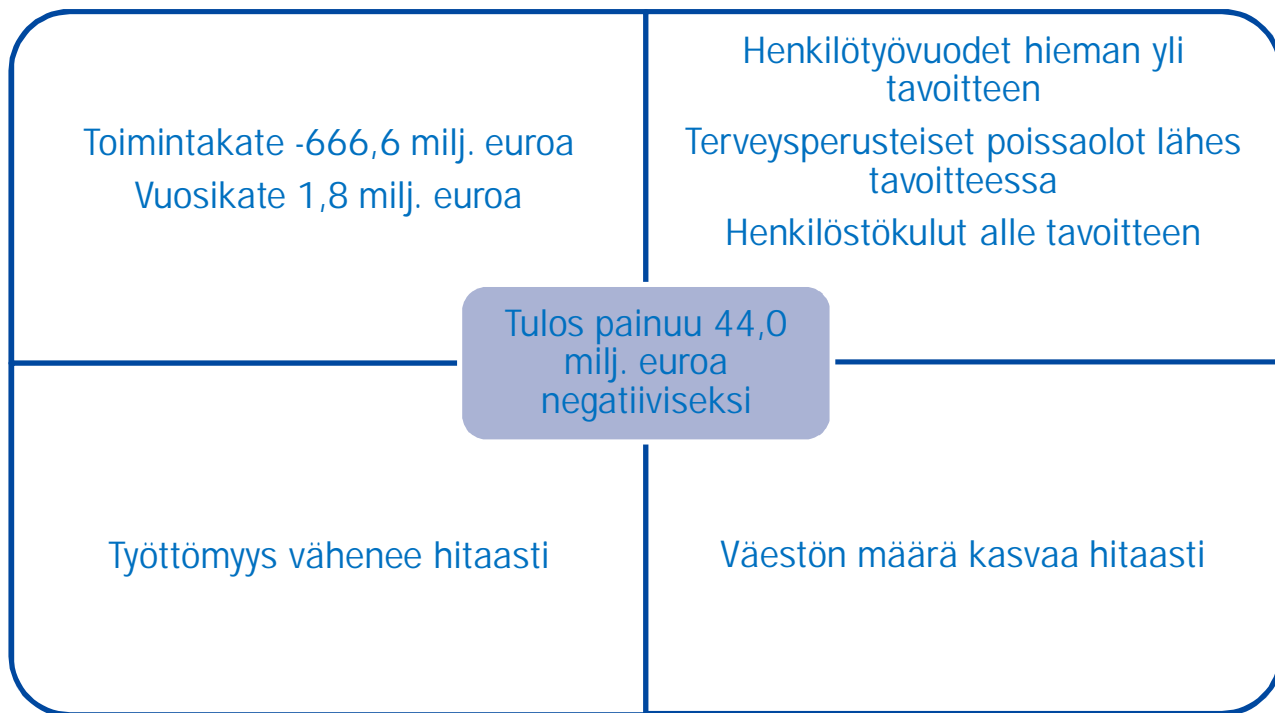
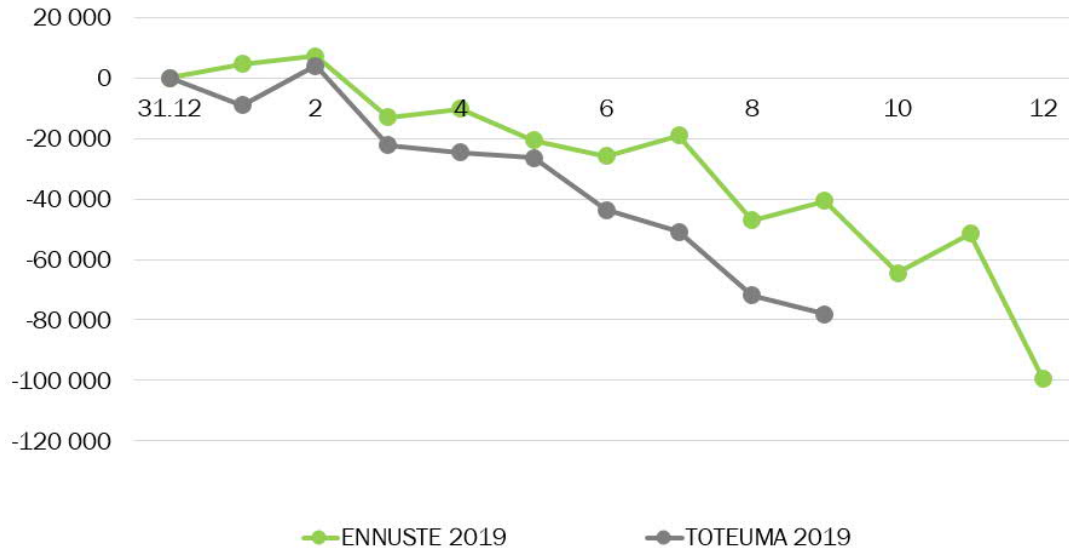

Talouden seurantaraportti tammi-syyskuu 2019

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen kehitys (netto) 2019, 1 000 euroa
(ilman pitkäaik. lainanottoa, kons. talletuksia, vahinkorahastoa,
kuntatodistuksia ja antolainoja)

Maalis- ja joulukuussa 21 milj. euron
lainanlyhennys

Heinä-joulukuussa kunnallisveron
ennakonpalautukset aikaisemmista
vuosista poiketen

Tuloslaskelmaennuste 2019

(sisältää liikelaitokset ja sisäiset erät)

Milj. euroa	TA 2019	TA+LTA 2019	ENNUSTE 2019
Toimintatulot	151,1	151,4	151,8
Toimintamenot	788,3	817,9	818,4
TOIMINTAKATE	-637,2	-666,5	-666,6
Verotulot	486,6	472,6	472,6
Valtionosuudet	189,7	193,2	193,2
Rahoitustulot ja -menot	10,7	10,7	2,6
Korkotulot	13,1	13,1	13,1
Muut rahoitustuotot	16,9	16,9	18,9
Korkomenot	-18,6	-18,6	-18,6
Muut rahoitusmenot	-0,6	-0,6	-10,7
VUOSIKATE	49,8	10,0	1,8
Poistot käyttöön.	45,9	45,9	45,9
TILIKAUDEN TULOS	3,9	-35,8	-44,0

Muutospaineet

Ylityspaineet muutettuun talousarvioon nähden 2019						
KÄYTTÖTALOUSOSA			Sitova yhteensä		YHTEENSÄ	
1000 euroa	menot	tulot	menot	tulot	MENOT	TULOT
KONSERNIHALLINTO					500,0	400,0
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja - tappiot				400,0		
- myyntivoitot ylittynee		400,0				
Tilakeskus			500,0			
- väistötilajärjestelyt	500,0					
YHTEENSÄ	500,0	400,0	500,0	400,0	500,0	400,0
NETTOMENOT YHTEENSÄ			100,0		100,0	

1000 euroa			menot	tulot	MENOT	TULOT
RAHOITUSTULOT- JA MENOT					10 100,0	2 000,0
Muut rahoitustuotot				2 000,0		
PHP Holding- ylimääräinen osinko		2 000,0				
Muut rahoitusmenot			10 100,0			
Johdannaissopimuksen arvonmuutos	6 000,0					
Työn Paikka Oyn alaskirjaus (osakkeet, pääomalaina, lin	1 700,0					
Lahden Jäähalli Oy:n tasearvon alaskirjaus	2 000,0					
Nastolan Virastotalokiinteistö Oy:n tasearvon alaskirjaus	400,0					

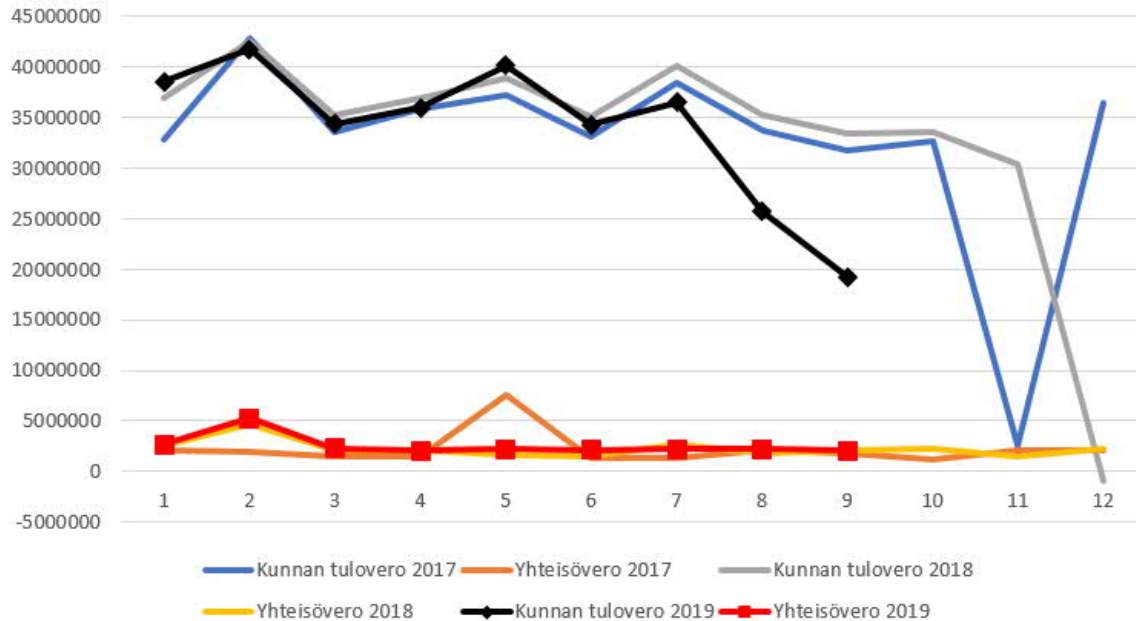
Tuloslaskelma 2019

Tuloslaskelma, 1000 €	Voimassa oleva talousarvio 2019	Toteuma 2019 01 - 09	Toteuma %	Toteuman kasvu %	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2018 01 - 09	Edellinen vuosi %
Toimintatuotot	150 332	115 744	77,0	3,6	150 904	111 733	74,0
Toimintakulut	-817 901	-576 603	70,5	3,6	-774 456	-556 832	71,9
TOIMINTAKATE	-666 469	-460 760	69,1	3,6	-622 211	-444 790	71,5
VEROTULOT	472 600	350 746	74,2	-6,8	465 139	376 169	80,9
VALTIONOSUUDET	193 200	141 525	73,3	-1,3	191 367	143 444	75,0
Korkotuotot	13 096	9 602	73,3	3,4	12 106	9 288	76,7
Muut rahoitustuotot	16 862	16 493	97,8	5,9	15 909	15 572	97,9
Korkokulut	-18 615	-12 790	68,7	6,1	-15 998	-12 054	75,3
Muut rahoituskulut	-625	-49	7,8	5,3	-644	-46	7,2
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	10 718	13 256	123,7	3,9	11 374	12 759	112,2
VUOSIKATE	10 049	44 767	445,5	-48,9	45 669	87 583	191,8
Poistot ja arvonalennukset	-45 881	-31 461	68,6	0,2	-45 175	-31 397	69,5
TILIKAUDEN TULOS	-35 832	13 306	-37,1	-76,3	494	56 186	11369,2

Verorahoitus

Kunnallis- ja yhteisöveron tilitykset 2017 - 2019

Verotulot

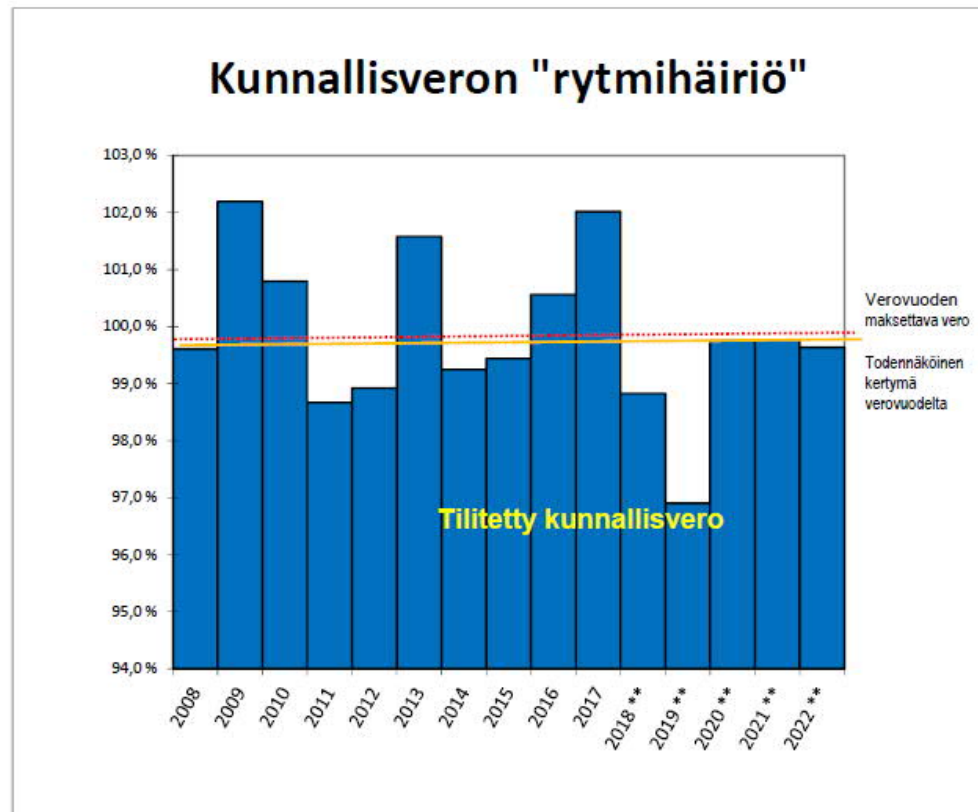
Verotulot toteutunevat muutetun talousarvion mukaisesti

Kunnallisveron kuukausitoteuma kuluvana vuonna poikkeaa edellisvuosien toteumista
- ennakonpalautukset jo heinä-joulukuussa

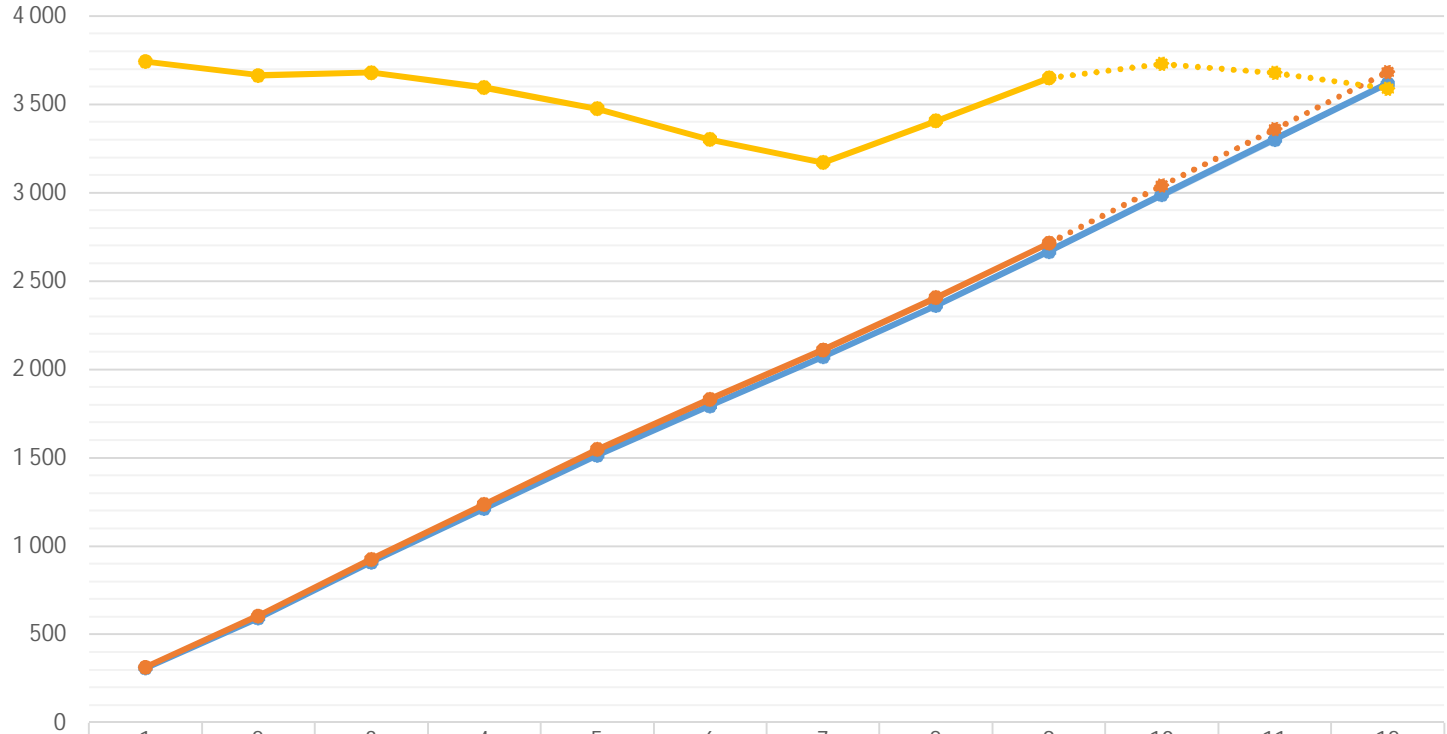

Verouudistuksista johtuva kertymävaje oikenee pääosin vuonna 2020

- Tulorekisteri-ilmoitusongelmien osuus vajeesta on Verohallinnon selvityksen mukaan noin 13 % ja kertymävajeen loppuosa johtuisi verokortti-uudistuksesta ja muista mahdollisista tekijöistä.
- Verokortti-uudistuksesta johtuva kertymävaje alkaa korjaantua suurelta osin vasta joulukuussa tehtävissä ennakonpidätyksissä.
 - loppusyksyn aikana kertymävaje odotetaan kasvavan edelleen kuukausittain, elleivät veronmaksajat korota laajasti veroprosenttejaan tai verokorttien vuosittaiset ansiorajat ylity laajasti
 - vuoden 2019 kertymävajeeksi olisi uudistusten johdosta mahdollisesti muodostumassa jopa 600-700 miljoonaa

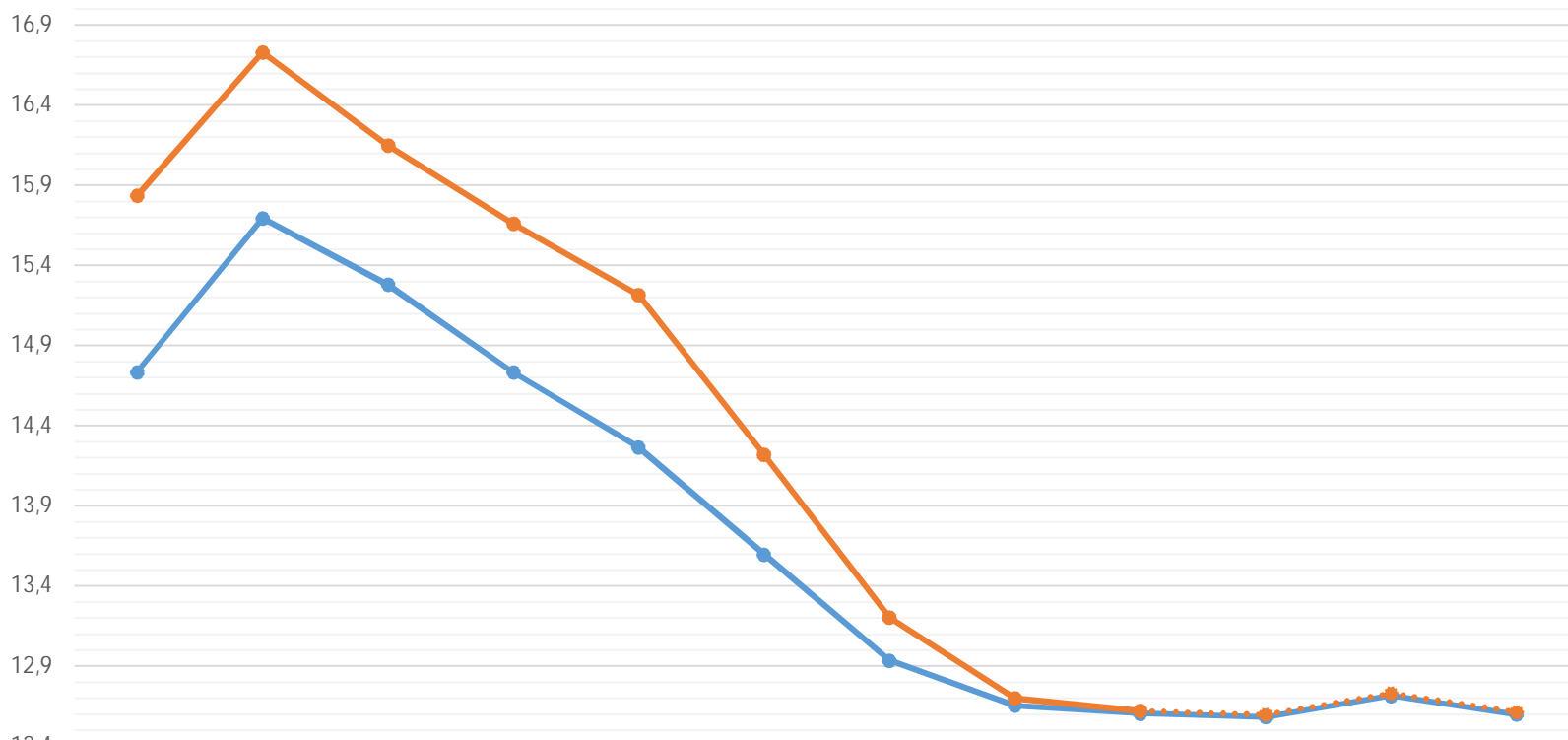
Kumulatiiviset henkilötyövuodet ja henkilöstömäärä - Kaupunki

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Henkilötyövuodet tavoite 2019	310	594	910	1 214	1 514	1 795	2 072	2 363	2 669	2 988	3 302	3 618
Henkilötyövuodet toteuma/ennuste 2019	315	605	925	1 236	1 546	1 831	2 111	2 405	2 714	3 039	3 358	3 683
Henkilöstömäärä toteuma/ennuste 2019	3 743	3 664	3 680	3 595	3 475	3 301	3 170	3 406	3 648	3 728	3 677	3 589

- Ennusteen mukaan henkilötyövuosia tulee olemaan enemmän kuin mikä on asetettu tavoitteeksi vuodelle 2019

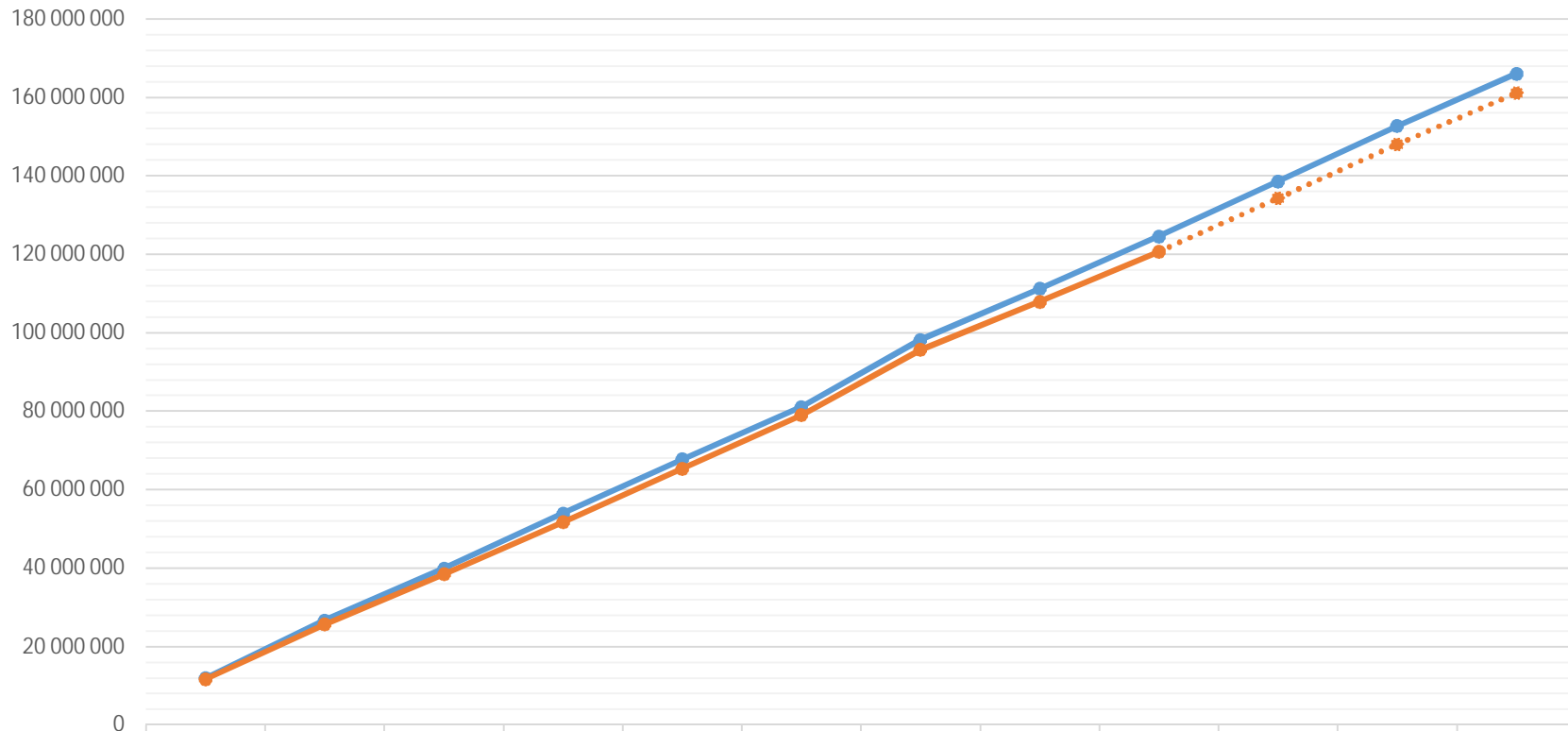
Terveysperusteiset poissaolot kalenteripäivinä per henkilötyövuosi - Kaupunki

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
● Tavoite 2019	14,7	15,7	15,3	14,7	14,3	13,6	12,9	12,7	12,6	12,6	12,7	12,6
● Toteuma/ennuste 2019	15,8	16,7	16,1	15,7	15,2	14,2	13,2	12,7	12,6	12,6	12,7	12,6

- Ennusteen mukaan terveysterveisiä poissaoloja tulee olemaan tavoitteen mukaisesti vuonna 2019

Kumulatiiviset henkilöstökulut ilman jaksotuksia - Kaupunki

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
— Käyttösuunnitelma 2019	11 938 194	26 656 174	39 960 100	54 009 534	67 785 729	81 069 378	98 214 060	111 266 634	124 607 917	138 582 168	152 735 422	166 087 095
— Toteuma/ennuste 2019	11 689 346	25 650 686	38 495 992	51 742 817	65 416 283	79 025 831	95 698 989	107 919 382	120 674 951	134 254 554	148 015 490	161 058 829

- Ennusteen mukaan henkilöstökuluja tulee olemaan vähemmän kuin mikä on asetettu tavoitteeksi vuodelle 2019

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

KONSERNIPALVELUT

- Valmistelussa Talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2020–2022. Kaupunginhallituksen käsittely 28.-29.10. ja kaupunginvaltuuston päätös 25.11.
- Kaupungintalon peruskorjaus: Muutto Fellmanniaan on alkanut (Tietoportti).
- Valmistelussa Lahden kaupungin uudistettu lahti.fi-sivusto. Uudistustyö käynnistyy alkuvuodesta 2020. Uudeksi verkkosivualustaksi on valittu selvityksen perusteella avoimen lähdekoodin Wordpress-järjestelmä, joka on käytössä monissa Suomen kunnissa.
- Johdon raportointi (Jora)-projektin ensimmäinen vaihe on päättynyt. Johdon raportointi työkalu on otettu käyttöön. Projektissa on kehitetty nykyistä visuaalisempia ja dynaamisempia talous-, työttömyys- ja HR-raportteja ylimmän johdon itsenäiseen käyttöön.
- Lahden kaupunkiin kohdistunut kyberhyökkäys: Lahden kaupunki tiukentaa tietoturvaa mobiililaitteiden osalta. Mobiililaitteet suojataan jatkossa etähallinnan avulla.
- Valmistelussa lainakilpailutus 11.11.2019, haettava pitkäaikaisen rahoituksen määrä enintään 90 milj. euroa.
- Thinking Portfolio Konsernisalkun esittely tytäryhteisöille 19.11.2019 ja järjestelmän käyttöönotto loppusyksyn aikana. Konsernisalkku on johtamisen ja päätöksenteon työväline sekä kaupungille että tytäryhteisöille.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

OSALLISUUS- JA HYVINVOINTIPALVELUT (1/2)

- Osallistuttu hyvinvointiyhtymän palveluverkkoselvityksen sekä vuoden 2020 palvelusopimuksen laatimiseen sekä jatkettu yhteistyötapaamisia yhtymän eri toimialojen kanssa
- Palvelutorin I- vaiheen tilat ja palvelut on määritelty. Tilojen rakentaminen sekä uudenlaisen palvelukulttuurin kehittäminen on käynnissä. Palvelutorin avauspäivä on 13.1. 2020.
- Senioreiden digitaito-hanke on tavoittanut noin 350 kävijää viikossa. Syksyllä 2019 aloittaneet vasta-alkajien ryhmät ovat saavuttaneet suuren suosion. Syksyllä järjestetty myös maahanmuuttajaryhmälle digipilotti.
- Homepage- toipuvien päihderiippuvaisten nuorten matalankynnyksen päihteen tila perustettiin yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Avajaisia vietettiin 2.9.2019.
- Koordinoitu eri päihdehankkeiden yhteistyötä
- Osallistuttu Päijät-Hämeen kattavan kotouttamisen ja maahanmuuttotyön palvelukokonaisuuden suunniteluun ja pilotoinnin valmisteluun (Kotouttamo)
- Ollaan mukana suunnittelemassa Työllisyyden kuntakokeilun hakemusta, jossa maahanmuuttajat yksi kohderyhmä. Aloitettu uuden Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman vuodesta 2021 eteenpäin laadinta.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

OSALLISUUS- JA HYVINVOINTIPALVELUT (2/2)

- Osallistavan budjetoinnin toimintamallin kehittäminen edennyt aikataulun mukaisesti -> projekti salkutettu 8/2019 ja syksyn 2019 aikana tehdään nykytilan ja vaihtoehtoisten pilottimallien arviot sekä mallinnus (sis.kustannusarviot, SWOT, tavoitteet jne.)
- Lahti-Euroopan ympäristökaupunki- projektitukihaku käynnistetty 9/2019: asukkaiden, yhdistysten ja yritysten toteuttamiin projekteihin kolmen teeman mukaisesti v. 2020
- Osallisuustyöntekijöiden yhteistyötä ja verkostoitumista vahvistettu (työpajat, Teams-ryhmä, seminaari)
- Kaupungin osallisuustyö-kyselyllä kartoitettu yksiköiden tekemää osallisuustyötä, käytössä olevia menetelmiä, suunnitelmia sekä kehittämiskohteita ja –tarpeita 6-8/2019
- Erätauko- dialogikeskustelut jatkuneet, henkilöstöä on koulutettu lisää ja kaupunkilaisten osallisuutta vahvistettu mm. OmaLahti- ja yhdistystilaisuuksilla
- Päijäthämäläiset.fi - verkkosivut lanseerattu 8/2019: kokoaa järjestöjen, yhteisöjen ja kuntien tietoa asukkaille

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

TUKITYÖLLISTÄMINEN (1/2)

- Vauhdittamon kehittäminen ja yhteys Ohjaamo Lahteen
 - verkoston ylläpito, viestintä ja aseman vakiinnuttaminen, ICT-ratkaisut työnhaussa
 - yhteistyötä tehdään entistä enemmän ja tiiviimmin. Yrityspisteen käytännön koordinointi on ollut tämän vuoden Ohjaamon käsissä; ottaa paikat vastaan, hoitaa slackin ja pitää verkostoa ajan tasalla, hoitaa yhteyden yrityksiin alusta loppuun. Puhelut tulevat käytännössä Vauhdittamoon, mutta Ohjaamon valmentaja ottaa ne siitä hoidettavakseen.
 - Uusina ja yhteisinä/samanlaisina päivystyksinä alkanut tänä vuonna sijaisuushaastattelut sekä Vauhdittamossa että Ohjaamossa sekä Ladecin yritysneuvonta.
 - Konsultointiapu ts. henkilöstön ja asiakkaiden kouluttaminen
 - Yhteiset tapahtumat mm. Tiistairekry, työnhaun Vauhtiviikko, Syksyn startti ja Yrityscafe, niihin liittyvä markkinointi yhteistyö.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

TUKITYÖLLISTÄMINEN (2/2)

- Yrityspisteen kehittäminen etenee yhdessä Ohjaamon, Vauhdittamon, Ladec Oy:n ja TE-toimiston kesken.
- Työllisyydenhoidon vaikuttavuusseurannan kehitystyö meneillään. Uusia seurantakohteita mahdollisen kuntakokeilun myötä.
- Ympäristöpajan ja työhönvalmennuksen kehittäminen sekä asiakasvolyymien lisäys.
- Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP Päijät-Häme/Lahti) kehittäminen
- Kesätyösetelien käyttökohteiden laajentaminen (kokeilu kesällä 2019, kokeilu kesällä 2020).
- Työllistettyjä ajalla 1-9/2019 (omat + Lahti-lisät) yhteensä 527 hlöä, jonka lisäksi kesätöissä on ollut 155 hlöä ja kesätyösetelien avulla työllistynyt 258 hlöä.
- Vauhdittamon toiminnassa ollut tammi-syyskuussa 2 237 käyntikertaa, joista 1 946 ollut yksilökäyntejä. Ryhmävierailuissa 291 osallistujaa.
- Ohjaamolla tammi-syyskuussa käyntejä 7232, joista yksilökäyntejä 3337.

Konsernihallinto, talous

Ilman tilakeskusta

1000 €	Voimassa oleva talousarvio 2019	Toteuma 2019 01 - 09	Toteuma %	Toteuman kasvu %	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2018 01 - 09	Edellinen vuosi %
Konsernihallinto							
Menot	-470 000	-327 518	69,7	1,7	-445 466	-322 148	72,3
Tulot	14 768	13 572	91,9	-2,6	18 737	13 937	74,4
Netto	-455 232	-313 947	69,0	1,9	-426 728	-308 211	72,2
Konsernipalvelut							
Menot	-44 055	-31 782	72,1	4,3	-40 191	-30 464	75,8
Tulot	6 416	4 554	71,0	20,0	7 245	3 796	52,4
Netto	-37 639	-27 228	72,3	2,1	-32 946	-26 667	80,9
Tarkastustoimi							
Menot	-389	-223	57,4	12,2	-329	-199	60,4
Netto	-389	-223	57,4	12,2	-329	-199	60,4
Elinvoima ja kilpailukykypalvelut							
Menot	-9 430	-5 790	61,4	-18,9	-9 006	-7 143	79,3
Tulot	608	1 031	169,7	-47,2	589	1 954	331,9
Netto	-8 822	-4 759	53,9	-8,3	-8 417	-5 189	61,6
Tukityöllistäminen							
Menot	-20 487	-14 329	69,9	-6,8	-21 908	-15 373	70,2
Tulot	1 163	884	76,0	-25,1	1 803	1 180	65,5
Netto	-19 324	-13 445	69,6	-5,3	-20 105	-14 193	70,6
Myyntivoitot ja -tappiot							
Menot		0	—	-100,0	-1 007	-860	85,4
Tulot	4 313	4 759	110,3	6,4	5 687	4 472	78,6
Netto	4 313	4 759	110,3	31,7	4 680	3 613	77,2
Osallisuus ja hyvinvointi							
Menot	-3 140	-2 346	74,7	-8,5	-4 054	-2 565	63,3
Tulot	2 268	2 343	103,3	-7,5	3 414	2 535	74,2
Netto	-872	-2	0,3	-92,1	-640	-30	4,7
Ostot Hyvinvointiyhtymältä							
Menot	-392 500	-273 049	69,6	2,8	-368 972	-265 546	72,0
Tulot				—			
Netto	-392 500	-273 049	69,6	2,8	-368 972	-265 546	72,0

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus 1/4

SEUDULLINEN KEHITTÄMINEN

- Varhaiskasvatuksen maakunnallinen arviointikysely toteutettiin tammi-helmikuun vaihteessa. Varhaiskasvatuksen fyysisten oppimisympäristöjen kehittämistoiminta saatiin päätökseen kesäkuun loppuun mennessä ja kehittämistoiminta jatkuu psykososiaalisten oppimisympäristöjen kehittämisellä. Alueellinen tutoropettajahanke sai jatkorahoituksen, jonka avulla tutoropettajatoimintaa vakinaistetaan seudullisesti. Toukokuussa aloitettiin #paraskouluhanke, joka on osa kansallista peruskoulujen kehittämistyötä. Vuosiluokkien 1-2 A1-kielen opetussuunnitelma rakennettiin yhdessä seudullisesti ja siihen liittyvä luokanopettajien täydennyskoulutus aloitettiin. Seudullinen sivistysjohtajien verkosto on kokoontunut säännöllisesti kuukausittain, samoin eri sivistyspalvelujen sektoreiden esimies- ja asiantuntijaverkostot.

KIRJASTO- JA TIETOPALVELUT

- Kirjastot ovat edistäneet kaupunkilaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta sisältö-, mediakasvatus- ja tapahtumatarjonnalla sekä saavutettavalla kirjastoverkolla ja monipuolisilla aukioloajoilla
- Tammi-syyskuussa Lahden kirjastoissa lähes 0,8 miljoonaa asiakaskäyntiä ja reilut 1,5 miljoona lainausta ja 35.500 lainaajaa.

WELLAMO-OPISTO

- Toteutettu lukuvuoden 2019-2020 seudullista toimintaa suunnitelman mukaisesti ja mm. tulotavoitteet ylitetty.
- Valmisteltu kevään 2020 opetustarjontaa ja sen markkinointia
- Osallistuttu aktiivisesti Paavolan kampuksen suunnitteluun

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus 2/4

VARHAISKASVATUSPALVELUT

- Yksityisessä varhaiskasvatuksessa palvelusetelillä olevien lasten määrä on kasvanut ja lisäksi on otettu kysyntään vastaamiseksi käyttöön lisää päivähoitopaikkoja. Näistä aiheutuviin kustannuksiin on saatu lisätalousarvio.

PERUSOPETUS

- Talouden toteuman seurannan perusteella perusopetuksen palvelut toteutuvat suunnitellusti ja loppuvuoden järjestämiseen ei kohdennu muutostarpeita tai säästötoimenpiteitä. Perusopetuksen uudistuminen Upo Lahti-hankekokonaisuutena edistyy tavoitteiden mukaisesti. Syyskuussa julkaistujen valtakunnallisen Kouluterveyskyselyn tulokset analysoidaan syyskauden aikana, käsitellään ja keskustellaan jokaisessa koulussa ja tulokset huomioidaan vuoden 2020 lasten ja nuorten hyvinvointityössä ja koulujen työssä.

NUORISOPALVELUT

- Nuorisopalveluiden osallistuja- asiakasmäärä 132 639. Nuorten työllisyyspalveluiden asiakkaana on ollut 891 nuorta sekä suunnitelmallisesti tuettavia nuoria etsivässä nuorisotyössä ja nuorten tukipalvelut Dominossa yhteensä 494. Ohjaamon asiakaskäynnit 7232, joista yksilökäyntejä 3337.
- Taloudellista ja toiminnallista epävarmuutta aiheuttaa Sammonkatu 8 ja Joutjärven nuorisotalon kiinteistöjen sisäilmaongelmat ja niistä aiheutuvat väistötilatarpeet.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus ¾

KAUPUNGINMUSEO

- Museoissa vieraili yhteensä 48.062 asiakasta, joista alle 18-vuotiaita oli 11.382. Ilmaiskävijöitä oli kaikkiaan 26.099 henkeä. Museokioskissa vieraili 21.108 asiakasta, museokorttikäyntejä oli 2.883, kulttuurikasvatusohjelmaan osallistui 1.677 nuorta ja toimittajakäyntejä oli 123.

LIIKUNTAPALVELUT

- Kaupungin ylläpitämät talviliikuntaolosuhteet olivat osin kansainvälisten kilpailujen olosuhteiden (nuorten MM-hiihdot sekä vuosittaiset kv. tapahtumat) luomisen vaikutuksesta erinomaisessa kunnossa pitkälle huhtikuulle saakka.
- Kivimaan perusparannetun uimahallin käyttöönotto vuodenvaihteessa loi useamman vuoden tauon jälkeen tilanteen, jossa kaupungin neljä uimahallia ovat käytössä ja lahtelaisten erimuotoisen vesiliikunnan harrastus on lisääntynyt selvästi.
- Liikuntapalvelut-yksikkö oli edistämässä ja valmistelemassa voimakkaasti omalta osaltaan lukuisia liikunnan, urheilun ja liikkumisen tulevaisuuden hankkeita mm. kaikissa monitoimitaloprojekteissa, Paavolan kampuksella, Ranta-Kartanossa, Kisapuistossa, Launeella, Rakokivessä, Stadionilla, Patomäessä, Mukkulassa ym.
- Liikuntapalveluiden roolitusta kansainvälisten ja kansallisten liikunta- ja urheilutapahtumien olosuhteiden luomisessa sekä tukipolitiikan koordinoinnissa tarkennettiin osana kaupunkikonsernia (tapahtumatyöryhmän toiminnan eteneminen ja tapahtumasuunnitelman päivityksen sekä Sports Hub-visiotyön aloitus).

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus 4/4

KAUPUNGINORKESTERI

- Kaupunginorkesteri on vuonna 2019 esiintynyt Sibeliustalossa niin sinfonia- kuin viihdeohjelmalla, esiintynyt monipuolisesti pienryhmissä ympäri kaupunkia, tehnyt työtä lasten ja nuorten parissa osana kaupungin kulttuuriohjelmalla ja vierailut kotimaassa Hämeenlinnassa, Naantalın Musiikkijuhlilla ja Helsingin Juhlaviikoilla.
- Syyskuussa orkesteri järjesti 20. Sibelius-festivaalin, joka saavutti noin 4.900 henkilön kokonaiskävijämäärän. Kävijöitä oli kaikkiaan 14 maasta.
- Maakunnallista vaikuttavuutta lisättiin menestyksekkäällä Päijät-Hämeen-kiertueella, joka sisälsi konsertit Sysmässä, Heinolassa ja Orimattilassa.

KAUPUNGINTEATTERI

- Talousarviossa oleva katsojamäärätavoite 83.000 katsojaa ei tule alkuvuoden katsojamäärien perusteella toteutumaan. Oma tulorahoitus/katsoja tulee myös jäämään alle tavoitteen. Tilannetta on jonkin verran parantanut syksyn musikaalin ennakoitua suurempi lipunmyynti. Tämän hetkisen arvion mukaan teatteri tulee kokonaisuudessa pääsemään sille asetettuun taloudelliseen tulostavoitteeseen.
- Teatterin mahdolliseen yhtiöittämiseen liittyen teatterissa on käyty toukokuussa päättyneet yhteistoimintaneuvottelut. Päätös mahdollisesta yhtiöittämisestä tehdään vielä syksyn 2019 aikana. Asiaa on käsitelty jo liikunta- ja kulttuurilautakunnan ja kaupunginhallituksen kokouksissa. Seuraavan kerran asiaa käsitellään kaupunginhallituksen kokouksessa 4.11.

Sivistyksen palvelualue, talous

Ilman kaupunginteatteria ja kaupunginorkesteria

1000 €	Voimassa oleva talousarvio 2019	Toteuma 2019 01 - 09	Toteuma %	Toteuman kasvu %	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2018 01 - 09	Edellinen vuosi %
Sivistyksen palvelualue							
Menot	-244 081	-179 602	73,6	6,6	-232 720	-168 549	72,4
Tulot	14 166	14 156	99,9	3,0	16 279	13 748	84,5
Netto	-229 915	-165 446	72,0	6,9	-216 441	-154 801	71,5
Palvelualueen yhteiskustannukset							
Menot	-1 890	-2 420	128,1	33,1	-2 731	-1 818	66,6
Tulot	1 076	4 261	395,8	41,8	1 766	3 005	170,1
Netto	-813	1 841	-226,3	55,1	-965	1 187	123,1
Lasten ja nuorten kasvu							
Menot	-181 408	-133 732	73,7	7,9	-170 808	-123 889	72,5
Tulot	9 223	6 323	68,6	-9,7	9 892	7 000	70,8
Netto	-172 185	-127 409	74,0	9,0	-160 916	-116 889	72,6
Osaaminen ja tieto							
Menot	-22 534	-15 844	70,3	-1,1	-21 984	-16 014	72,8
Tulot	746	559	75,0	-11,8	651	634	97,5
Netto	-21 788	-15 285	70,2	-0,6	-21 334	-15 380	72,1
Wellamo-opisto							
Menot	-4 106	-2 672	65,1	4,7	-3 869	-2 553	66,0
Tulot	1 425	1 327	93,1	5,3	1 376	1 259	91,5
Netto	-2 681	-1 345	50,2	4,0	-2 493	-1 293	51,9
Liikunta- ja kulttuuri							
Menot	-29 127	-21 355	73,3	1,6	-28 633	-21 018	73,4
Tulot	1 483	1 460	98,4	-1,4	2 122	1 481	69,8
Netto	-27 644	-19 895	72,0	1,8	-26 511	-19 537	73,7
Kaupunginmuseo							
Menot	-4 187	-3 096	74,0	2,7	-4 193	-3 016	71,9
Tulot	200	227	113,3	-38,6	471	369	78,3
Netto	-3 987	-2 870	72,0	8,4	-3 722	-2 647	71,1
Kv urheilutapahtumat							
Menot	-831	-483	58,1	100,3	-501	-241	48,1
Tulot	13			-			
Netto	-818	-483	59,0	100,3	-501	-241	48,1

Kaupunkiympäristön palvelualue, talous ja toiminnan vaikuttavuus

MAANKÄYTTÖ- JA ALUEHANKKEET

- Tammi-syyskuussa teknisen ja ympäristölautakunnan käsittelyssä on ollut yhteensä 14 asemakaavakohdetta. Omakotitontteja on kaavoitettu 7 kpl. Muun asumisen osalta on kaavoitettu kerrosalaa 1000 k-m² sekä elinkeinoelämän kaavakohteissa 8100 k-m².
- Omakotitontteja luovutettiin 50 kpl ja teollisuustontteja 12 kpl.
- Omakotitonttien päivitetyt luovutusehdot on hyväksytty teknisessä ja ympäristölautakunnassa.
- Ranta-kartanon kaavoitus sekä hotelli- ja vesiliikuntakeskushanke etenee suunnitellusti. Ensimmäinen kohde rakenteilla.
- Kiinteistöverohankkeessa lähtöselvitykset ovat valmistuneet ja hankkeessa on siirrytty operatiiviseen vaiheeseen.
- Hennalan varuskunta-alueen maankäyttösopimus laadittu Senaatti-kiinteistöjen kanssa
- Paavolan kampusalueen asemakaavamuutos hyväksytty TYLA:ssa

Kaupunkiympäristön palvelualue, talous ja toiminnan vaikuttavuus

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA

- Tammi-syyskuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 700 kpl (vuonna 2018: 758). Luvat ovat sisältäneet 248 uutta rakennusta (266), joissa on ollut yhteensä 469 asuntoa (400). Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 479 kpl (521).
- Jätehuoltoviranomainen on hankkinut sähköisen asianhallinta- ja asiointijärjestelmän. Käyttöönotto tapahtuu myöhemmin.
- Jätehuoltoviranomainen on aloitteen kiinteän jätteen ja sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmäpäätösten valmistelun.
- Skanska Infra Oy:n rengasleikkeiden hyötykäyttöön myönnettiin ympäristölupa.
- Polyaromaattisten hiilivetyjen mittaukset ovat alkamassa ja pienpolton aiheuttamista haitoista on tiedotettu runsaasti
- Hiljaisten alueiden kartoitus tuotiin rak.- ja ympäristölautakuntaan tiedoksi ja alueiden säilyttämistä yleiskaavan keinoin tutkitaan
- Lahden ammattikorkeakoulun kanssa on toteutettu CFC-yhdisteitä käyttävien laitosten valvontaa
- Ilmanlaaduntarkkailun laatuja järjestelmän sisäinen auditointi aloitettu. Ilmanlaadun seurantaan on hankittu uusi typenoksidi- ja hiukkasanalysaattori
- Käsittelyssä on 5 uuden toiminnan ympäristölupaa ja yksi maa-aines/ympäristölupa. Yksi siivottoman tontin siistiminen on aloitettu
- Pohjavesien yhteistarkkailu käynnistynyt. RAINMAN -hankkeessa selvitetään ilmastomuutoksen vaikutuksia pohjaveteen ja sitä kautta esim. maankäytön suunnitteluun. Projektipalaveri pidetty Pietarissa (Lahti, GTK, Pietari, HSY ja Mikkeli). Geopark-hankkeen vesiosaamisemme esillä Sevillassa (European Geoparks conference).
- Kumiankosken säännöstelyn lopettamiseen ja säännöstelypadon purkamiseen saatu ELY:ltä 70 000 €:n rahoitus. Okeroisissa Erviänojan Myllylampi kunnostettiin ja vanha puinen pato (kalojen nousueste) korvattu tekokoskella. Vesistöjen tilan seuranta toteutettu valvontaohjelman mukaisesti. Porvoonjoelle asennettu uusi automaattinen vedenlaadun seuranta-asema. Vesienhoitotyöt (mm. hoitokalastus, seurannat, hapetus,) tehty Vesijärviohjelman mukaisesti.
- Suunniteltu uusia luonnonsuojelualueita ja haettu niihin Metso-rahoitusta. Luonnonsuojeluohjelmaa valmisteltu.

Kaupunkiympäristön palvelualue, talous ja toiminnan vaikuttavuus

KUNNALLISTEKNIikka

- Työohjelman mukaisten rakentamiskohteiden toteuttaminen on edennyt suunnitelman mukaisesti (mm. Mikkulankatu ja Laaksokatu).
- Ranta-Kartanoon valmistunut väliaikainen pump track –rata on saanut erittäin hyvän vastaanoton ja paikkaa etsitään pysyväälle radalle.
- Lahden suurin tiehanke Lahden eteläinen kehätie edistyy aikataulussaan. Tunnelilouhinnat on tehty ja Kujalan eritasoliittymä on tavoitteena avata vuoden loppuun mennessä

JOUKKOLIIKENNE

- Joukkoliikenteen nettokustannusten jakamisesta kuntien kesken valmistunut selvitys, jonka joukkoliikennelautakunta on lähettänyt kunnille lausunnoille.

Kaupunkiympäristön palvelualue, talous

1000 €	Voimassa oleva talousarvio 2019	Toteuma 2019 01 - 09	Toteuma %	Toteuman kasvu %	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2018 01 - 09	Edellinen vuosi %
Kaupunkiympäristön palvelualue							
Menot	-49 101	-33 050	67,3	10,3	-44 912	-29 973	66,7
Tulot	40 574	27 768	68,4	1,0	39 273	27 487	70,0
Netto	-8 528	-5 282	61,9	112,4	-5 639	-2 487	44,1
Palvelualueen yhteiskustannukset							
Menot	-1 203	-944	78,5	-3,3	-1 319	-976	74,0
Tulot		-59	—	1 440,2	136	-4	2,8
Netto	-1 203	-1 003	83,4	2,4	-1 183	-980	82,8
Maankäyttö ja aluehankkeet							
Menot	-28 084	-19 545	69,6	12,5	-25 966	-17 368	66,9
Tulot	26 151	19 558	74,8	-0,3	26 476	19 614	74,1
Netto	-1 933	12	-0,6	-99,5	510	2 245	440,0
Joukkoliikenne							
Menot	-19 815	-12 561	63,4	8,0	-17 627	-11 629	66,0
Tulot	14 423	8 270	57,3	5,0	12 661	7 877	62,2
Netto	-5 392	-4 291	79,6	14,4	-4 967	-3 752	75,6

Taseyksiköt, talous

1000 €	Voimassa oleva talousarvio 2019	Toteuma 2019 01 - 09	Toteuma %	Toteuman kasvu %	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2018 01 - 09	Edellinen vuosi %
Lahden Tilakeskus							
LIKEVAIHTO	65 614	49 560	75,5	7,0	62 298	46 323	74,36
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-424	4 792	-1 130,7	116,3	-1 131	2 215	195,82
Lahden Kaupunginorkesteri							
LIKEVAIHTO	1 056	504	47,7	10,1	790	457	57,88
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-68	68	-100,5	652,0	-257	9	3,53
Lahden kaupunginteatteri							
LIKEVAIHTO	2 224	1 138	51,2	0,8	1 980	1 129	57,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-68	-2	2,2	-97,2	69	-55	79,46

Investoinnit

- Kiinteän omaisuuden tuloissa näkyy Jalkarannan tonttien myyntitulot, yksi erä Starkin alueen myyntituloista, sekä As Oy Salonaukio 2 & 4 myynnit. Lisäksi maanvuokrasopimusten päättymiset ovat aiheuttaneet poikkeuksellisen paljon tonttien lunastuksia.
- Tammi-syyskuussa julkisen käyttöomaisuuden menoista valtaosa syntyy Eteläisen kehätien rakentamisesta (noin 18 milj.€). Vuonna 2018 aloitettu Asko II urakka saatetaan loppuun vuonna 2019 ja ulkovaloverkon kunnostustöitä sekä uudelleenpäällistystyksiä tehdään jatkuvasti. Koneharjun alueen ja Jaksonkadun rakentaminen on käynnissä. Keskussairaalan alueen saneeraus on aloitettu.
- Talonrakennuksen investointien toteutuma oli yhteensä 29,6 milj. € ja 55,6% talonrakennuksen budjetista, rakennusten ja huoneistojen myynnin tulokertymä on 0,14 milj. €. Rakenteilla olevista kohteista suurin on Launeen tuleva monitoimitalo Lähde.

1000 euroa	Voimassa oleva talousarvio 2019	Toteuma 2019 01 - 09	Toteuma %	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2018 01 - 09	Edellinen Vuosi %
Arvopaperit ja osuudet						
Menot	5 090	2 554	50,2	11 558	11 558	100,0
Tulot				-1 160		0,0
Netto	5 090	2 554	50,2	10 398	11 558	111,2
Kiinteä omaisuus						
Menot	4 750	846	17,8	9 709	9 763	100,6
Tulot	-5 313	-5 527	104,0	-5 960	-5 780	97,0
Netto	-563	-4 681	831,4	3 750	3 983	106,2
Julkinen käyttöomaisuus						
Menot	45 829	31 653	69,1	45 346	27 436	60,5
Tulot	-1 040	-129	12,4	-410		
Netto	44 789	31 524	70,4	44 936	27 436	61,1
Talonrakennus						
Menot	52 779	29 571	56,0	48 471	29 359	60,6
Tulot	-2 400	-470	19,6	-8 737	-8 879	1,0
Netto	50 379	29 101	57,8	39 734	20 480	51,5
Irtain omaisuus						
Menot	6 804	2 048	30,1	2 626	1 093	41,6
Tulot						
Netto	6 804	2 048	30,1	2 626	1 093	41,6
Kokonaistulos						
Menot	115 252	66 673	57,8	117 711	79 210	67,3
Tulot	-8 753	-6 126	70,0	-16 266	-14 659	90,1
Netto	106 499	60 546	56,9	101 445	64 551	63,6

Lainannostosuunnitelman toteutuminen

Myöntämisvaltuus, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Lyhytaikainen luotto (ottolainat), samanaikaisesti nostettuna enintään	190 000 000	20 000 000	170 000 000
Määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille (antolainat)*	120 000 000	67 190 000	52 810 000
Suojautumistoimentpiteet korko- ja valuuttariskeiltä (johdannaissopimukset)	200 000 000		200 000 000
Pitkäaikainen luotto (ottolainat)	110 000 000	30 000 000	80 000 000

* Valtuuden enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista johtuvaa luoton myöntämistä (lainan ennakainen takaisin maksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla).

Määräraha, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Ottolainat			
Pitkäaikainen, lisäykset	110 000 000	30 000 000	80 000 000
Pitkäaikainen, vähennykset	-44 600 000	-22 851 000	-21 749 000
Lyhytaikainen, nettomuutos	50 000 000	20 000 000	30 000 000
Netto	115 400 000	27 149 000	88 251 000
Antolainat, pitkäaikainen ja lyhytaikainen			
Lisäykset	56 000 000	54 850 000	1 150 000
Vähennykset	-43 000 000	-24 615 033	-18 384 967
Netto	13 000 000	30 234 967	-17 234 967

Vahinkorahasto 30.9.2019

Sijoitettu pääoma 10.517.753 € ja peruspääoma 10.402.484 €

Pääoma EUR	Vastapuoli	Kohde	Markkina- arvo	Tuotto-odotus (netto)	Toteutunut tuotto
2.400.000	Ålandsbanken	Asuntorahasto	3.004.655	4-6 %	Salkku, sijoituksen alusta (23.12.2013) 43,52 % (6,46 % p.a.), 12 kk 4,47 %, 1 kk 0,63 %
2.000.000	Ålandsbanken	Tonttirahasto	2.259.869	4 %	
2.000.000	OP	OP-Metsänomistaja	2.098.990	4 %	Rahasto, sijoituksen alusta (29.12.2016) 6,89 % 12 kk 5,63 %
0	Taaleri	Parkki A	0	0,1 %	Rahasto lunastettu 15.2.2019 rahastomuutosten vuoksi. Rahaston pääoma 4.059.074 euroa ja rahaston voitto 53.205,94 euroa. Varat siirretty tilivarioihin.
4.117.753	Päijät-Hämeen Osuuspankki (tilivarat)				0 %

Ålandsbanken Asuntorahasto Erikoissijoitusrahasto, C-sarja:

Uudet, pienemmät vuokra-asunnot kasvukeskuksissa, pääasiassa pääkaupunki-seudulla, omistusaika enintään 10 vuotta.

Ålandsbanken Tonttirahasto Erikoissijoitusrahasto, B-sarja:

Kasvualueilla rakennusyrityksille ja asunto-osaakeyhtiöille vuokralle tarjottavat asuintalotontit. Vuokra-ajat yleensä 25 vuotta.

OP-Metsänomistaja Erikoissijoitusrahasto, B-osuus

Suomessa sijaitsevat maantieteellisesti ja kokoluokittaisesti hajautetut metsäkiinteistöt.

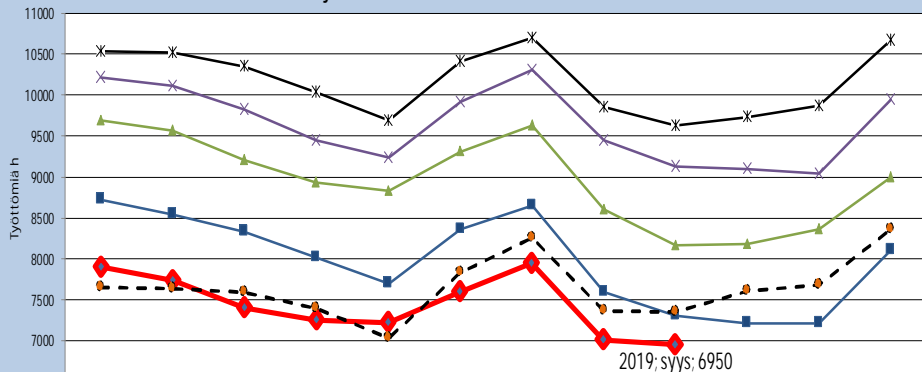
Taalerin Erikoissijoitusrahasto Taaleri Parkki, Kasvu:

Max 12 kk mittaiset Suomessa toimiluvan saaneiden talletuspankkien talletukset.

Työttömyys

Syyskuun työttömyysaste 12,4 %

Työttömien määrä Lahdessa 2012 ja 2015- 2019 kuukausittain ja muutos vuosista 2012,2015, 2016, 2017 ja 2018 vuoteen 2019

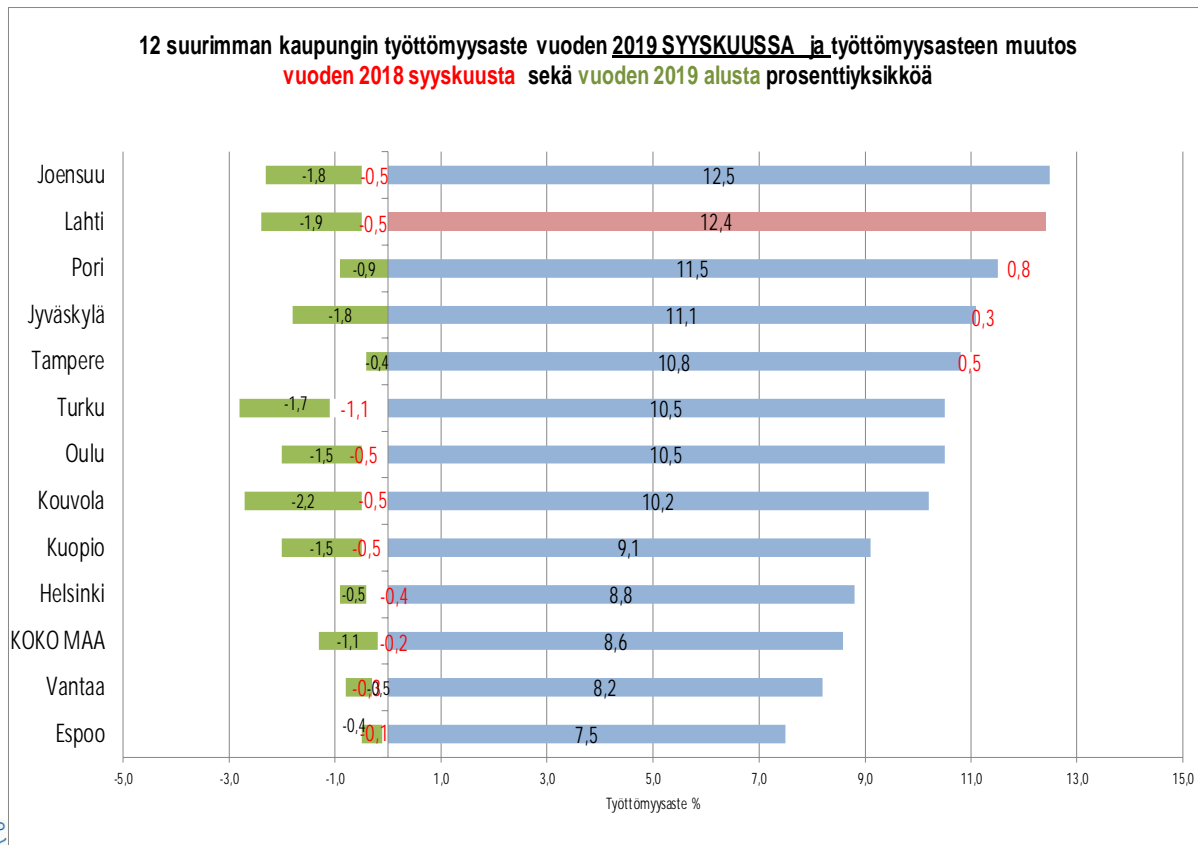

	tamm	helm	maal	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
2019	7900	7731	7405	7246	7222	7593	7944	7007	6950			
2018	8722	8544	8328	8007	7692	8365	8654	7592	7299	7210	7211	8110
2017	9695	9566	9202	8929	8835	9311	9622	8598	8158	8185	8354	9001
2016	10209	10115	9822	9444	9237	9912	10308	9443	9135	9093	9039	9938
2015	10529	10514	10354	10030	9682	10408	10699	9852	9626	9732	9868	10669
2012	7650	7643	7588	7393	7030	7833	8263	7366	7354	7609	7689	8358
erotus 2019-2018	-822	-813	-923	-761	-470	-772	-710	-585	-349			
erotus 2019-2017	-1795	-1835	-1797	-1683	-1613	-1718	-1678	-1591	-1208			
erotus 2019-2016	-2309	-2384	-2417	-2198	-2015	-2319	-2364	-2436	-2185			
erotus 2019-2012	250	88	-183	-147	192	-240	-319	-359	-404			

- Lahden työttömyysaste oli vuoden 2019 syyskuun lopussa 12,4 %, 0,5 prosenttiyksikköä alempi kuin vuosi sitten.
- Työ- ja elinkeino ministeriön työnvälitystilaston mukainen koko maan työttömyysaste oli syyskuussa 8,6 %.
- Työttömiä työnhakijoita oli Lahdessa syyskuussa 6950, 349 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten.
- Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 966 henkilöä, 54 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten.
- Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttöminä olleita oli 2 114, 526 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin.
- Uusia avoimia työpaikkoja oli Lahdessa syyskuun lopussa 1 345, 170 työpaikkaa enemmän kuin vuosi sitten.

Työttömyysaste suurissa kaupungeissa

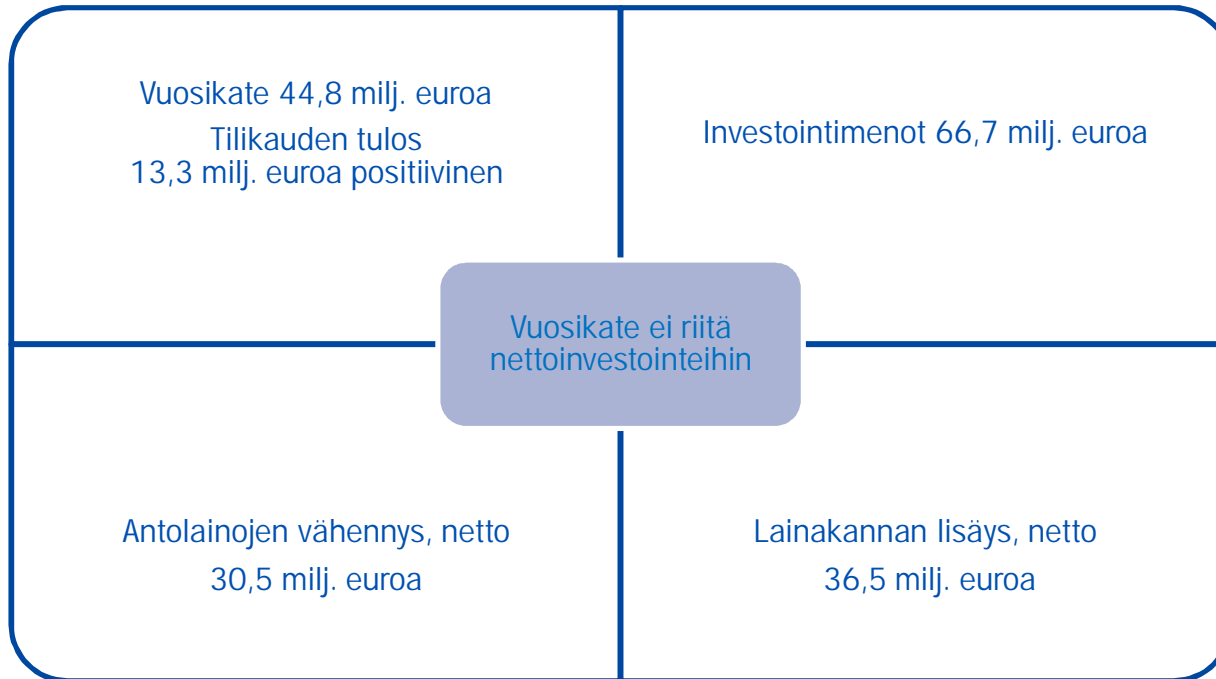

Väestön määrän kehitys

- Syyskuussa 2019 oli syntyneitä 9 henkilöä vähemmän kuin kuolleita. Kuukauden aikana maahanmuutto kasvatti Lahden kaupungin väkilukua 21 henkilöllä. Kuntien välinen muuttoliike vähensi Lahden väkilukua 106 henkilöllä, eniten laskua 2019 aikana. Muuttoliike vähensi Lahden väkilukua yhteensä 85 henkilöllä.
- Väestömäärä kasvoi vuoden 2019 tammi-syyskuun aikana 64 asukkaalla. Maahanmuutto kasvatti väestömäärää 280 henkilöllä. Kuntien välinen muuttoliike puolestaan vähensi väkilukua 11 henkilöllä. Syntyneitä vuonna 2019 tammi-syyskuussa on ollut 207 vähemmän kuin kuolleita. Vuoden aikana Lahden väestömäärä on kasvanut 101 asukkaalla (syyskuu 2018-2019).

Osavuositarkastus (Q3) tammi-syyskuulta 2019, kaupunki

LAHDEN KAUPUNKI

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.9.2019	1.1.-30.9.2018	1.1.-31.12.2018
Myyntituotot	15 066	15 275	22 308
Maksutuotot	11 680	10 691	16 550
Tuet ja avustukset	7 924	9 427	9 149
Muut toimintatuotot	34 096	32 811	43 266
Toimintatuotot	68 766	68 203	91 273
Palkat ja palkkiot	-90 589	-87 277	-119 361
Eläkekulut	-26 428	-27 258	-35 581
Muut henkilösivukulut	-2 803	-3 240	-4 323
Henkilöstökulut	-119 821	-117 775	-159 266
Palvelujen ostot	-353 416	-341 656	-479 686
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-10 383	-11 518	-16 220
Avustukset	-29 390	-27 259	-37 607
Muut toimintakulut	-16 614	-15 088	-22 046
Toimintakulut	-529 625	-513 295	-714 825
TOIMINTAKATE	-460 760	-444 783	-622 211
Verotulot	350 746	376 169	465 139
Valtionosuudet	141 525	143 444	191 367
Rahoitustuotot ja -kulut	13 256	12 759	11 374
VUOSIKATE	44 767	87 590	45 669
Poistot ja arvonalentumiset	-31 443	-31 376	-45 147
Satunnaiset erät	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	13 324	56 214	522

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA (1 000€)

1.1.-30.9.2019

1.1.-30.9.2018

1.1.-31.12.2018

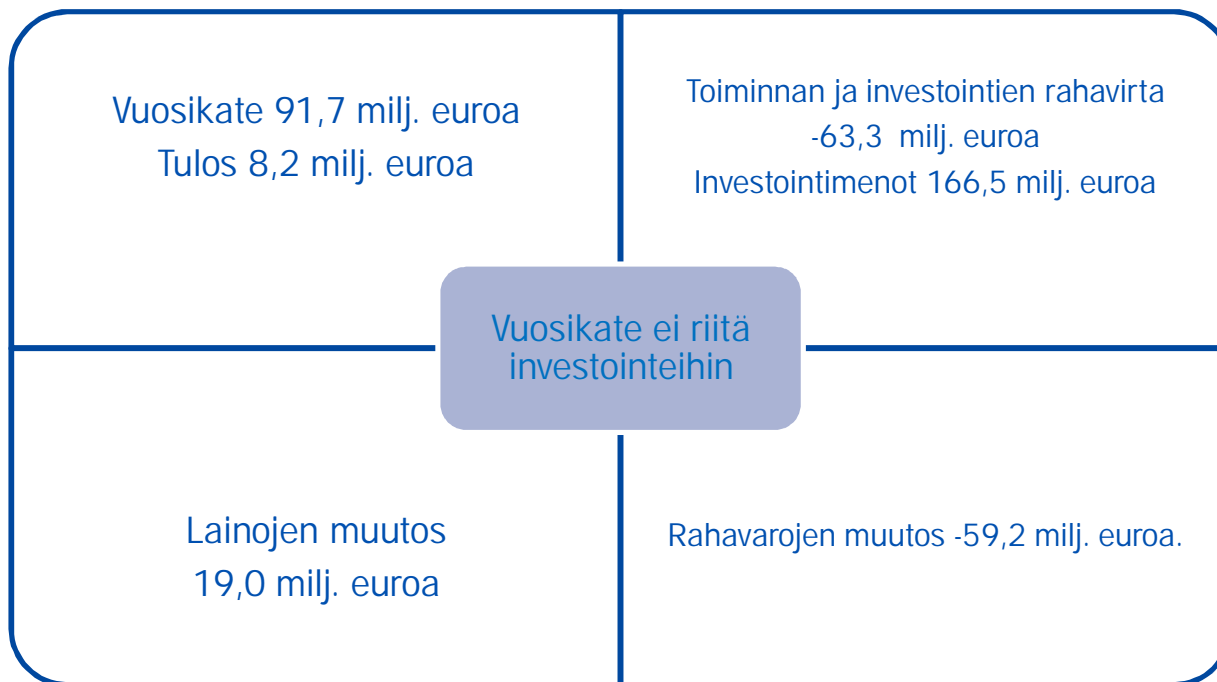
<u>Toiminnan rahavirta</u>	40 134	83 955	40 630
Vuosikate	44 990	87 590	45 669
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-4 856	-3 635	-5 039
<u>Investointien rahavirta</u>	-60 462	-64 558	-101 451
Investointimenot	-66 661	-79 210	-117 711
Rahoitusosuudet investointeihin	142	400	653
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 057	14 252	15 606
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-20 328	19 398	-60 821
Rahoituksen rahavirta			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	-30 453	-181	-1 855
Antolainasaamisten lisäykset	-209 339	-25 693	-37 693
Antolainasaamisten vähennykset	178 886	25 512	35 838
<u>Lainakannan muutokset</u>	36 457	11 166	42 145
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	50 000	110 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 001	-42 850	-61 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	27 458	4 016	-6 255
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-28 348	-37 205	-18 607
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-102	-200	-458
Vaihto-omaisuuden muutos	19	9	16
Saamisten muutos	1 251	-15 172	-7 400
Korottomien velkojen muutos	-29 516	-21 843	-10 766
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-22 344	-26 220	21 683
Rahavarojen muutos	-42 672	-6 823	-17 606
Rahavarat 31.12.	45 364	98 820	88 036
Rahavarat 1.1.	88 036	105 642	105 642

KAUPUNGIN TASE (1 000€)	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	5 426	5 722	5 618
Aineelliset hyödykkeet	691 560	635 798	659 881
Sijoitukset	701 604	671 229	668 689
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	248	248	248
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	48	74	68
Saamiset	65 745	74 768	66 996
Rahoitusarvopaperit	6 520	39 482	39 479
Rahat ja pankkisaamiset	38 844	59 337	48 557
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 509 995	1 486 659	1 489 536
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 196
Arvonkorotusrahasto	80	80	80
Muut omat rahastot	10 561	10 445	10 561
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	152 885	156 076	152 251
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	13 324	56 214	634
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 543	1 770	1 543
PAKOLLISET VARAUKSET	6 965	7 607	6 965
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 638	2 997	2 740
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	750 574	705 175	720 759
Lyhytaikainen	134 229	109 099	156 807
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 509 995	1 486 659	1 489 536

Osavuositiedot tammi-syyskuulta 2019, konserni

LAHTI-KONSERNIN OSAVUOSIKATSAUS Q3/2019

Konserniyhteisö		Kunnan omistus	Konsernin omistus
1.	Lahti Energia Oy LE sähköverkko Oy Pilke Energia Oy Koskipower Oy	100 % 0 % 0 % 0 %	100 % 100 % 100 % 100 %
2.	Lahti Aqua Oy Aqua Palvelu Oy Aqua Verkko Oy LABIO Oy	100 % 0 % 0 % 0 %	100 % 100 % 100 % 83,43 %
3.	Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	58,58 %	58,58 %
4.	Lahden Pysäköinti Oy	100 %	100 %
5.	Lahden Sairaalaparkki Oy	0 %	81,89 %
6.	Lahden Seutu – Lahti Region Oy	52,90 %	52,90 %
7.	KOKO Lahti Oy	100 %	100 %
8.	Lahti Events Oy	0 %	100 %
9.	Lahden Talot Oy Kiinteistö Oy Vesijärvenkatu 36, Lahden Asunnot Oy, Lahden Palveluasunnot Oy	100 %	100 %

10.	Lahden Seudun Kehitys Oy - LADEC Energon Oy	74,80 %	75,90 %
11.	Työterveys Wellamo Oy	59,60 %	61,85 %
12.	Kiinteistö Oy Lahden Tiedepuisto	54,60 %	54,60 %
13.	Paavolakiinteistöt Oy	100 %	100 %
14.	Spatium Toimitilat Oy	100 %	100 %
15.	Provincia Oy	57,63 %	65,04 %
16.	Lahden Työn Paikka Oy	89,95 %	89,95 %
17.	Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy	56,90 %	79,46 %
18.	Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy	56,90 %	79,46 %
19.	Päijät-Hämeen liitto Ky Päijät-Hämeen pelastuslaitos	56,44 %	56,44 %
20.	Koulutuskeskus Salpaus Ky Salpaus-palvelut Oy	63,86 %	63,86 %
21.	Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto Oy	52,34 %	52,34 %

KONSERNITULOSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.9.2019	1.1.-30.9.2018	1.1.-31.12.2018
Myyntituotot	362 303	379 620	499 092
Maksutuotot	35 140	32 505	46 892
Tuet ja avustukset	10 646	12 355	18 951
Muut toimintatuotot	33 173	51 463	66 060
Toimintatuotot	467 306	475 943	630 995
Palkat ja palkkiot	-260 709	-257 399	-351 813
Eläkekulut	-58 868	-60 269	-80 234
Muut henkilösivukulut	-8 258	-9 102	-12 135
Henkilöstökulut	-327 836	-326 770	-444 182
Palvelujen ostot	-328 902	-317 291	-434 202
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-106 535	-113 522	-147 994
Avustukset	-46 029	-35 770	-48 941
Muut toimintakulut	-47 607	-47 302	-70 226
Toimintakulut	-856 909	-840 655	-1 145 546
TOIMINTAKATE	-388 853	-364 711	-514 563
Verotulot	349 908	373 855	460 249
Valtionosuudet	167 568	169 435	225 413
Rahoitustuotot ja -kulut	-10 873	-11 424	-16 219
VUOSIKATE	91 707	167 155	154 880
Poistot ja arvonalentumiset	-83 008	-88 834	-127 681
Satunnaiset erät	-522	0	3 106
TILIKAUDEN TULOS	8 176	78 322	30 305

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.9.2019	1.1.-30.9.2018	1.1.-31.12.2018
<u>Toiminnan rahavirta</u>	85 903	138 495	128 155
Vuosikate	91 707	167 155	154 880
Satunnaiset erät	-522	0	3 106
Tilikauden verot	-1 943	-5 635	-6 640
Tulorahoituksen korjauserät	-3 340	-23 026	-23 191
<u>Investointien rahavirta</u>	-149 195	-147 058	-228 853
Investointimenot	-166 453	-177 291	-272 918
Rahoitusosuudet investointeihin	142	400	653
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17 116	29 833	43 412
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-63 292	-8 563	-100 698
Rahoituksen rahavirta			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	146	-14	409
Antolainasaamisten lisäykset	0	-130	-161
Antolainasaamisten vähennykset	146	116	570
<u>Lainakannan muutokset</u>	18 981	30 357	63 386
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	35 734	107 227	171 748
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-33 186	-54 917	-80 939
Lyhytaikaisten lainojen muutos	16 433	-21 954	-27 422
<u>Oman pääoman muutokset</u>	0	-5 950	-2 090
Oman pääoman muutokset	0	-3 371	-26
Muutokset vähemmistöosuudessa	0	-2 579	-2 064
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-15 061	-25 307	24 229
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	97	-31	-325
Vaihto-omaisuuden muutos	5 105	3 977	6 441
Saamisten muutos	15 533	-5 285	10 732
Korottomien velkojen muutos	-35 797	-23 968	7 380
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	4 066	-915	85 933
Rahavarojen muutos	-59 227	-9 478	-14 765
Rahavarat 31.12.	84 609	149 123	143 836
Rahavarat 1.1.	143 836	158 601	158 601

KONSERNITASE (1 000€)	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	17 702	20 810	19 934
Aineelliset hyödykkeet	1 761 850	1 653 477	1 690 477
Sijoitukset	120 989	112 971	120 412
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	448	641	907
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	11 173	18 742	16 278
Saamiset	80 966	114 450	96 499
Rahoitusarvopaperit	12 298	47 471	48 781
Rahat ja pankkisaamiset	72 311	101 652	95 055
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 077 737	2 070 215	2 088 343
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 196
Arvonkorotusrahasto	2 046	2 339	2 046
Muut omat rahastot	11 980	11 854	11 980
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	182 621	159 377	162 740
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 856	67 891	19 881
PAKOLLISET VARAUKSET	20 558	19 975	19 344
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4 476	4 866	4 837
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	1 203 638	1 166 398	1 164 457
Lyhytaikainen	200 159	187 239	253 808
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 077 737	2 070 215	2 088 343

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-syyskuu 2019

		Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahti Energia Oy-alakonserni	2019	132 575	4 060	83 838
	2018	133 263	20 902	90 157
Lahti Aqua Oy-alakonserni	2019	29 957	4 395	45 732
	2018	28 023	1 153	41 065
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	2019	13 928	413	3 836
	2018	13 568	92	3 767
Lahden Pysäköinti Oy	2019	1 882	392	8 407
	2018	1 782	369	8 180
Lahden Sairaalaparkki Oy	2019	837	129	551
	2018	769	246	709
Lahden seutu - Lahti Region Oy	2019	2 176	44	394
	2018	1 559	26	373
KOKO Lahti Oy	2019	4 146	-235	-199
	2018	4 108	-361	-21

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-syyskuu 2019

		Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahti Events Oy	2019	1 961	-373	-884
	2018	1 092	-364	0
Lahden Talot Oy	2019	42 068	12 691	20 487
	2018	40 897	10 543	82 729
Osaamiskiinteistöt Oy	2019	0	0	0
	2018	2 053	1 071	0
Kiinteistö Oy Lahden Tiedepuisto	2019	2 059	88	9 048
	2018	1 591	266	9 258
Paavolakiinteistöt Oy	2019	1 609	502	3 037
	2018	1 269	699	2 788
Spatium Toimitilat Oy	2019	5 472	384	5 893
	2018	4 807	570	3 706
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy- al konserni	2019	2 976	34	1 166
	2018	4 173	-29	1 620
Provincia Oy	2019	11 464	2 671	4 761
	2018	19 115	1 681	3 177
Työterveys Wellamo Oy	2019	6 039	103	2 412
	2018	6 304	192	2 083

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-syyskuu 2019

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja

		Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
<hr/>				
Lahden Työn Paikka Oy	2019	2 379	-412	-1 152
	2018	2 605	-281	-659
Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy	2019	20 043	496	338
	2018	19 595	-241	-209
Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy	2019	15 006	413	607
	2018	14 854	279	372
* Koulutuskeskus Salpaus ky	2019	44 251	621	69 916
	2018	44 265	2 392	70 199
* Päijät-Hämeen liiton ky	2019	19 305	-1 767	2 164
	2018	19 271	72	3 342
* Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä	2019	533 212	-28 214	33 667
	2018	515 210	-20 768	40 838

* Kuntayhtymän 100% luvut

Tiivistelmät konserniyhtiöiden toimitusjohtajien osavuosikatsauksista

Lahti Energia

Lahti Energia konsernin III neljänneksen liikevaihto oli n. 32,7 M€, mikä oli noin 1,9 miljoonaa euroa yli budjetoidun. Kumulatiivinen liikevoitto syyskuun lopussa oli 8,7 M€ budjetoidun liikevoiton ollessa 13,1 M€. Tämänhetkisen ennusteen mukaan varsinaisen liiketoiminnan tulos vuonna 2019 tulee olemaan noin 2 M€ budjetoitua pienempi.

Lahti Aqua –konserni

Konsernin veden myynti oli noin 0,4 % ja jäteveden laskutus noin 2,1 % pienempi edelliseen vuoteen verrattuna. Kehitykseen vaikuttivat kerros ja rivitalojen sekä teollisuuden myynnin lasku. Konserni liikevaihto 27,9 M€ ja kokonaistulot 30,4 M€ vastaavat budjetoitua. Käyttökate 13,7 M€ ja liikevoitto 5,7 M€ ovat budjetoidulla tasolla. Konserni saavuttanee liikevoittotavoitteensa (5,8 M€). Investoinnit vesikonserniin olivat noin 11,6 M€. Investoinnit kohdistuvat vesihuoltoverkon uudis- ja saneerauskohteisiin, sekä yhtiön toimitilan saneeraukseen. Toimitilahanke on edennyt suunnitelman mukaisesti.

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n 9kk:n liikevaihto, 13,44 M€, on hiukan budjetoitua enemmän. Tulos ennen veroja on 0,41 M€. Ennusteen mukaan tulos ennen veroja olisi n. 1 500 € ja verojen jälkeen tuloksen arvioidaan olevan tappiollinen. Tappiollinen tulos johtuu pääasiallisesti ulkopuolisten palveluiden ennakoitua suuremmasta määrästä.

Lahden Pysäköinti Oy

Yhtiön liikevaihto on kolmannen vuosineljänneksen aikana kasvanut 5,6 % verrattuna edellisen vuoden samaan ajankohtaan. Liiketoiminnan muut tuotot ovat pienentyneet 3,9 % Siltavoudin kiinteistössä olevan tyhjän toimistotilan vuoksi. Liiketoiminnan kulut ovat kasvaneet 25%. Yhtiön maksuvalmius on edelleen heikko ja vakavaraisuus on hyvä.

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä

Yhtymän taloudellisessa tilanteessa ei ole tapahtunut käännettä parempaan. Tilikauden tulos uhkaa muodostua lähes 40 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Koko yhtymää koskeneet yhteistoimintaneuvottelut on saatu päätökseen ja toimenpiteiden täytäntöönpano on alkanut. Toimenpiteillä tavoitellaan vuositasolla noin 15 miljoonan euron sopeutusta. Sopeutuksen taloudelliset vaikutukset kohdistuvat vuoteen 2020. Yhtymän uusi toimitusjohtaja aloitti tehtävässään 1.8.2019.

Tiivistelmät konserniyhtiöiden toimitusjohtajien osavuositiedotteista

Lahden Talot Oy –konserni

Konsernin liikevaihto syyskuun jälkeen on noin 42,3 miljoonaa euroa, joka on viime vuotta korkeammalla tasolla (40,9 M€ v. 2018). Konsernin liikevoitto on noin 14,2 miljoonaa euroa (15,3 M€ v.2018). Tulos ennen tilinpäätössiirtoja on tässä vaiheessa noin 12,4 miljoonaa euroa (13,6 M€ v. 2018). Konsernin liikevaihtoa on kasvattanut liiketoiminnan orgaaninen kasvu. Arvio Lahden Talojen tulevasta kehityksestä seuraavan kvartaalin aikana on, että konsernin liikevaihto alenee hieman kiinteistöjen myynnistä johtuen.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Yhtiön budjetoitu liikevaihto vuodelle 2019 on 4,2 milj. euroa. Koko vuoden osalta ennakoidaan muutamien kymmenien tuhansien negatiivista tilikauden tulosta.

Työterveys Wellamo Oy

Työterveys Wellamo Oy:n yhdeksän kuukauden tulos ennakoi koko vuodelle 2019 positiivista tulosta.

Provincia Oy

Liikevaihtoa kertyi 13,8 M€. Henkilöstökulut olivat 28 % liikevaihdosta. Liikevoittoa kertyi kolmannella neljänneksellä noin 2,7M€.

Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy

Syyskuun lopussa taloudellinen tulos kirjanpidon mukaan on ylijäämäinen 489 928 euroa. Tulokseen on kirjaamatta osakeyhtiölle tullut MS-lisenssien lasku, joka sisältää hintojen korotuksen. Kun lisensseistä aiheutuneet kulut kirjataan, huonontaa se tulosta noin 100 000 euroa.

Lahden Työn Paikka Oy

Yhdeksän kuukauden jälkeen jaksotettu taloudellinen tulos oli edelleen tappiollinen. Kustannuksia on karsittu, mutta myyntituotot ovat pitäneet keväällä metallin liikevoittoa liian matalana.

